

Eingin sigraði í krígunum, men nógv mistu pápar

Íslenski barnabókarithøvundurin og politikarin Guðrún Helgadóttir man vera væl kend í Føroyum. Fleiri av hennara bókum eru týddar til føroyskt, teirra millum eisini skemtiligu bókurnar um ribbaldarnar báðar, Jón Odd og Jón Bjarna, sum Bókadeild Føroya Lærarafelags gav út í 1986-87. Jón Oddur og Jón Bjarni, fyrsta barnabókin, Guðrún Helgadóttir skrivaði, kom út í Íslandi í 1974, og sama árið fekk Guðrún Helgadóttir íslensku barnabókavirðislønin fyri hesa bókina.

Seinni skrivaði hon tvær bókur afturat um tviðurarnar Jón Odd og Jón Bjarna: *Meiri um Jón Odd og Jón Bjarna* og *Enn meiri um Jón Odd og Jón Bjarna*.

Men Guðrún Helgadóttir hevur eisini skrivað aðrar barnabókur, og júst í hesum døgum gevur Bókadeild Føroya Lærarafelags út ta fyrstu av trimum barnabókum, har Guðrún Helgadóttir sigur frá, hvussu tað var at vera barn á bygd í Íslandi undir seinna heimsbardaga. Fyrsta bókin í hesi bókarøðini hevur fingið heiðin *Bið Guðs einglar standa hjá mær*, og hinar báðar, id koma senni, eita *Vera vernd* og *Hjá mær í nátt*. Heitin á bókunum er tikið undir teimum báðum seinastu reglunum í triðja ørindi í kveldarsálmunum *Góða mamma, eg vil sova*.

Í *Bið Guðs einglar* tekur Guðrún Helgadóttir upp teir meira álvarsomu mentunarligu og sosialu spurningarnar, sum stinga seg upp í eini broytingartíð. Tíðin er seinna heimsbardagi, og karmurin um hend-

ingarnar í hesi barnabókini er lívið í lítla fiskimannabygd í Íslandi, og hvussu tað verður ávirkað av krígunum. Tað fyrsta bygðarfólkið varmast kríggið er, tá id amerikanskir hermenn fáa sær stóð har í bygðini. Hermennirnir koma sum fremmandir, og við teimum kemur nógv nýtt, og ólag kemur í vanliga bygðarlívið. Talan er id ikki um veruliga herseting. Íslendingar eru ikki sjálvir við í krígunum, men á sjónum, har fiskimenn vinna til dagligt breyð, er alla tíðina vandi á ferð.

Í bókini uppliva vit alt við eygunum hjá 11 ára gomlu Heiðu, sum er elst av seks systkjum. Pápi hennara er fiskimaður og er sjáldan heima. Men tá id hann er

heima, bjóðar hann børnunum bóm og sodavatn longu frá morgunstundini, hann sigur frá søgum, og onkuntíð drekkur hann seg fullan. Vermamman, ommann, sum býr hjá Heiðu og teimum, dárar onki pápan, men heldur hann vera eit sindur fjákutan. Eisini harmast hon um, at dótturin skal hava fingið mann, sum gevur henni so nógv stríð av teimum nógvu børnunum. Tey eru annars nógv í húsi, og láftinum búleikast abbin. Hann er avlamin av arbeiðsskaða, lítið veiggi er í honum, men børnini eru góð við hann, tá hann syngur fyrri teimum og spælir við tey.

Mamma Heiðu gongur við sjeiynda barninum, og tá id hon hevur átt, noyðist

hon á sjúkrahús. Børnini fara tá út til onnur at vera. Hóast ung av aldri er Heiða serliga hugtakin av Birgiri Bjørn, sum hon hevur hjálpt í siglingarfrøði, tá id hann gekk á sjómannsskúla, og glað er Heiða, tá id hon fer til Birgir og tey at vera. Men hon varmast skjótt, at Birgir hevur hug á gentum, sum hóska meira til hansara aldur. Sjúkralagan hjá mammuni gerst drúgv, men tá id jólni eru av, kemur mammann aftur av sjúkrahúsi, og børnini sleppa heim aftur.

Men so koma sorgarboðini. Eitt av fiskiskipunum í bygðini verður sœkt av týskum herskipum, og tað er um reppið, at báturin hjá pápanum heldur ikki vinnur upp land. Í bygðni er sorgin stór um teir, sum fórust, og Heiða ásannar nú, at uttan mun til hvussu pápin er, so er hon glað fyri at hava fingið hann aftur á lívi.

Mamman syrgir eisini, og í sorg síni talar hon harðliga at krígunum og noktar børnunum at fjeppast uppi í hermonnunum. Í krígunum eru øll taparar.

Elst av 10 systkjum

Henda nýggja bókarøðin um seinna heimsbardaga sigur frá víðurskiptum, sum Guðrún Helgadóttir kennir væl. Sjálv var hon elst av 10 systkjum. Hon vaks upp á Hafnafirði, id tá var ein lítill fiskivinnubýgd nærhendis Reykjavík. Nú er Hafnafjörður samanvaksin við Reykjavík, men í 30unum og 40unum var hetta staðið eitt lítið samfelag, har alt snúði seg um fisk og bátar. Pápi Guðrún Helgadóttir var fiskimaður.

Í samrøðu við svenskt úðarrit sigur Guðrún Helgadóttir, at hon heldur, at alt ov lítið er skrivað um tilveruna hjá sjómannafamiljunum. Í hesum familjum var mamman fyrri tað mesta einsamøll við børnunum. Veðrið hevði stóran týðning fyrri, hvussu fiskiskapurin hiltast, og ódnarveður kundi gera, at menn komu ikki aftur av sjónum. Ofta var úrtøkan lítil, og keypast mátti upp á borg hjá keypmanninum.

Men í hesum lítla samfelagnum vóru børnini við í at kalla øllum lívsins víðurskiptum, føðing og deyða, tey upplivdi fyllskap, kærleika og so framvegis. Í lítu bygðini var lívið, um ikki altíð líka lætt, so tó ríkt og fjølbroytt. Broyingarnar komu við amerikansku og bretsku hermonnunum, sum tóku sær stóð í Hafnafirði undir seinna heimsbardaga. Nú komu knappiga pengar til bygðina, nylonsockkar, sigarettir, bílar og nýggir vanar. Og tað er hetta Guðrún Helgadóttir skrivur um í bókarøðini, sum Bókadeild Føroya Lærarafelags nú gevur út.

Menniskjuni í søgunum hjá Guðrún Helgadóttir eru livandi menniskju, við góðum og minni góðum eiginleikum. Guðrún Helgadóttir

ger vart við, at tá id hon sfst í sjeiytiárunum fór ndir at skriva bókurnar um Jón Odd og Jón Bjarna, so var tað í veruleikanum ein roynd at skriva um gerandisdagin, sum hann veruliga var. Aðrenn høvdu íslenskir barnabókahøvundar skrivað barnabókur, har tað meira galt um at greiða børnunum frá, at tey áttu at skikka sær væl.

Guðrún Helgadóttir er eisini politikari. Í 1979 var hon vald á ting fyrri Altýðubandalagið, og hon hevur í nógv ár verið umboð íslendinga í Norðurlanda Ráðnum. Seinastu árin hevur Guðrún Helgadóttir virkað fyrri at fáa ein barna-umboðsmann settan í Íslandi.

Í nýggju bókini eftir Guðrún Helgadóttir, *Bið Guðs einglar*, eru býantstekningar eftir íslensku listakvinnuna Sigrún Eldjarn.

Martin Næs, sum týddi bókurnar um Jón Odd og Jón Bjarna, hevur eisini týtt *Bið Guðs einglar*. Bókin er prentað á P. Einarss Prent, og hon kostar 128 kr. í bóka-búðunum.

STÓRUR GRÝLUDANSUR A KAMBSDALI

Fríggjakvöldið 11.2. frá kl. 22-03

HJARNAR spæla til dans

Besta grýlan vinnur kr. 1.000.-

Eisini verður stór Rock'n'Roll framvísan NÝTT OG SPENNANDI!

"Føroyskir Chippindales"

Atgongumerkir einans kr. 100.-

KOM OG DANSA

Frá Norðoya Javnaðarfelag

Aðalfundur

& 1. uppstillingarfundur verða í hølum felagsins

Í BØGÐU

fríggjakvöldið 11. februar kl. 19.30

Skrá sambært lógini umframt handilskvoturnar og onnur politisk mál. Við vera Vilhelm Johannesen o.a.

Nevndin

ADC-Heilsølan

Lóðavegur 14 - Tórshavn - Tlf. 15828 - Fax 15893

ARBEIÐSHANDSKAR

til øll endamá - bæði á sjógv og landi